

Araştırma Makalesi

Genel Cerrahi Kliniğindeki Hastaların Ameliyat Sonrası Konfor ve Anksiyete Düzeylerinin Değerlendirilmesi

Evaluation of Postoperative Comfort and Anxiety Levels of Patients in the General Surgery Clinic

Funda ÇETİNKAYA^a, Beyza TORCU^b

^a Doç. Dr., Aksaray Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Aksaray, Türkiye

^b Hemşire, Aksaray Eğitim Araştırma Hastanesi, Genel Cerrahi Kliniği, Aksaray, Türkiye

Geliş tarihi/Date of receipt: 25/01/2024

Kabul tarihi/ Date of acceptance: 05/08/2024

ÖZ

Amaç: Bu çalışma, genel cerrahi kliniğindeki hastalarda ameliyat sonrası erken dönem konfor ve anksiyete düzeyi ve etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla tanımlayıcı olarak yapıldı.

Yöntem: Araştırmanın evrenini, bir üniversite hastanesinin genel cerrahisi servisinde Mart-Haziran 2023 tarihinde ameliyat olan hastalar, örneklemini ise, örnekleme alınma kriterlerini karşılayan 200 hasta oluşturdu. Verilerin toplanmasında Kişisel Bilgi Formu, Perianestezi Konfor Ölçeği ve Durumluk-Sürekli Kaygı Ölçeği kullanıldı. Verilerin değerlendirilmesinde SPSS 24.0 paket programı kullanılarak, tanımlayıcı istatistik yöntemlerin yanı sıra korelasyon ve regresyon analizleri ile değerlendirildi. İstatistiksel olarak $p < 0,05$ anlamlı kabul edildi.

Bulgular: Bireylerin perianestezi konfor ölçeği puan ortalamasının $4,6 \pm 0,53$, durumluk anksiyete puan ortalamasının ise $36,10 \pm 7,97$ olduğu belirlendi. Perianestezi konfor ile durumluk anksiyete toplam puan ortalamaları arasında negatif yönde orta düzeyde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki saptandı ($r = -0,511$ $p < 0,001$).

Sonuç: Çalışmanın sonuçları genel cerrahi kliniğindeki hastaların ameliyat sonrası erken dönem konfor düzeylerinin iyi ve anksiyete düzeylerinin ise orta düzeyde olduğunu gösterdi. Ayrıca çalışmada hastaların anksiyete seviyesi azaldıkça konfor düzeyinin arttığı saptanmıştır. Çalışma sonucuna göre hastaların ameliyat sonrası erken dönem anksiyete ve konfor düzeyi değerlendirilmeli ve hastalara göre gerekli önlemler alınmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Anksiyete, Cerrahi, Hemşirelik, Konfor

ABSTRACT

Objective: This descriptive study was conducted to determine the early postoperative comfort and anxiety levels and affecting factors in patients in the general surgery clinic.

Methods: The population of the study consisted of patients who underwent surgery in the general surgery service of a university hospital between March and June 2023, and the sample consisted of 200 patients who met the sampling criteria. Personal Information Form, Perianesthesia Comfort Scale and State-Trait Anxiety Scale were used to collect data. SPSS 24.0 was used to evaluate the data. It was evaluated using descriptive statistical methods as well as correlation and regression analysis using the package program. $p < 0.05$ was considered statistically significant.

Results: It was determined that the individuals' mean perianesthesia comfort scale score was 4.6 ± 0.53 , and state anxiety scale mean score was 36.10 ± 7.97 . A moderately negative, statistically significant relationship was detected between perianesthesia comfort and state anxiety total score averages ($r = -0.511$ $p < 0.001$).

Conclusion: The results of the study showed that the early postoperative comfort levels of the patients in the general surgery clinic were good and their anxiety levels were moderate. In addition, it was found in the study that as the anxiety level of the patients decreased, the comfort level increased. According to the study results, the patients' early postoperative anxiety and comfort levels should be evaluated and necessary precautions should be taken according to the patients.

Keywords: Anxiety, Comfort, Nursing, Surgical

ORCID IDs: FÇ: 0000-0003-2518-6625, BT: 0009-0007-5180-8973

Sorumlu yazar/Corresponding author: Doç. Dr., Funda ÇETİNKAYA, Aksaray Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Aksaray, Türkiye

e-posta/ e-mail: fundacetinkaya@aksaray.edu.tr

Atıf/Citation: Çetinkaya F, Torcu B. (2024). Genel cerrahi kliniğindeki hastaların ameliyat sonrası konfor ve anksiyete düzeylerinin değerlendirilmesi. *Hemşirelik Bilimi Dergisi*, 7 (3), 320-328. doi:10.54189/hbd.1425547

GİRİŞ

Cerrahi girişimler bireyin sağlığını geliştirmekle birlikte bireyde fizyolojik ve psikolojik olarak hasta rahatını etkileyebilen etkilere de neden olmaktadır (Aydingülü ve Arslan, 2021; Tosun vd., 2022). Ayrıca ameliyat olacak birey, bilinmezlik korkusu, ağrı, kontrolün kaybı, vücut fonksiyonlarının değişimi, ölüm korkusu ve yaşam tarzının değişiklikleri gibi sebeplerden dolayı anksiyete yaşayabilir (Yılmaz vd., 2018). Anksiyete bireyler tarafından yaşamı tehdit edici olarak algılanan rahatsız edici, hoş olmayan korku ve endişe duygusudur (Çakır vd., 2024). Hastaların deneyimledikleri anksiyete sempatik, parasempatik ve endokrin uyarıların artmasına yol açarak bireylerde hem psikolojik hem de fizyolojik sorunların görülmesine neden olur (Oral vd., 2022). Ayrıca hastaların ameliyat öncesi ve sonrası deneyimledikleri anksiyete (Okut vd., 2022), ameliyat ya da uygulanacak işlemler sırasında deneyimlediği rahatsızlıklar (ağrı, bulantı, kusma, hipotermi, anksiyete vs) hastanın konforunun azalmasına neden olabilmektedir (Arslankılıç ve Göl, 2020; Okut vd., 2022). Literatürde ameliyat öncesi dönemde yaşanan yüksek seviyedeki anksiyetenin, ameliyat sonrası dönemde ağrı düzeyinde artma ve dolayısıyla hastaların konfor düzeyinde azalmaya neden olduğunu belirtmiştir (İbrahimoglu vd., 2023; Li vd., 2021). Hemşirelik bakımının önemli bir bileşeni olan konfor (Ören, 2018; Pinto vd., 2017) temel insan gereksinimlerinden biridir (Güner ve Kumsar, 2021). Birey bir sağlık sorunu olduğunda temel gereksinimlerinin sağlık profesyonelleri tarafından karşılanacağını umut eder (Ören, 2018; Seyedfatemi vd., 2014). Bu nedenle Katharine Kolcaba konfor kavramını, "ferahlık, huzura kavuşma ve sorunların üstesinden gelebilmek için temel insan gereksinimlerini karşılamanın o andaki deneyimi" olarak tanımlamaktadır (Kolcaba, 1991). Hastanın konfor düzeyini etkileyecek temel gereksinimlerin karşılanması hasta tatmininin artmasına, iyileşmenin hızlanmasına ve hasta bakım sonuçlarının pozitif etkilenmesine neden olur (İbrahimoglu vd., 2023; Karaca ve Durna, 2019). Williams ve Irurita konfor düzeyi kötü olan hastaların, güçsüz kişiler olduğunu ve iyileşme için bu kişilerin güce ihtiyaç duyduklarını belirtmiştir (Williams ve Irurita, 2006). Cerrahi girişim uygulanan hastalarda, anksiyetenin azaltılması ya da giderilmesi, konfor düzeyinin artırılması ve varolan konfor düzeyinin sürdürülmesi bakımın amaçları arasında yer almalıdır (Ören, 2018). Bireyin konfor düzeyinin yüksek olması, umut ve güven duygusunu artırmakta ve hastanın anksiyete ile ilişkili yakınmalarını azaltabilmektedir (Kolcaba, 1991).

Hasta için son derece stresli olan sağlık bakım gereksinimlerinin sağlanmasında, hemşireler bireye özgü bir kavram olan konfora yönelik hemşirelik girişimlerini uygulayarak hastanın daha az sıkıntı çekmesini, ferahlamasını, daha huzurlu olmasını ve sorunlarının üstesinden gelebilmesini sağlar (Aydingülü ve Arslan, 2021; Ören, 2018). Cerrahi hastalarında daha önce ameliyat öncesi dönemdeki anksiyete düzeyinin konforu etkileyebileceği ve konfor seviyesini azaltabileceği (Amaç ve Çam, 2019; Çakır vd., 2024) üzerinde durulmuştur. Fakat hastaların ameliyat sonrası dönemde de anksiyete seviyeleri yüksek olabilir ve bu da konforu etkileyebilir. Ameliyat sonrası anksiyete ve konfor üzerinde inceleme yapan araştırmacılarda (Ören, 2018) cerrahi kliniklerin özellikleri hastaların bakım gereksinimleri değişebildiğinden spesifik klinikler üzerinde değerlendirme yapmıştır. Bu çalışmada da genel cerrahi kliniğindeki hastaların ameliyat sonrası erken dönem konfor ve anksiyete düzeyleri ile bunları etkileyen faktörlerin değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Araştırmanın amacı

Araştırmanın amacı genel cerrahi kliniğinde ameliyat olan hastaların anksiyete ve konfor düzeyi ile etkileyen faktörleri belirlemektir.

Araştırma Soruları

- Genel cerrahi hastalarında ameliyat sonrası anksiyete düzeyi nedir?
- Genel cerrahi hastalarında ameliyat sonrası konfor düzeyi nedir?
- Hastaların ameliyat sonrası anksiyete ve konfor düzeyi arasında nasıl bir ilişki vardır?

- Hastaların ameliyat sonrası anksiyete ve konfor düzeyi nelerden etkilenir?

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Bu çalışma tanımlayıcı kesitsel türde bir çalışmadır.

Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Bu araştırmanın evrenini, bir eğitim ve araştırma hastanesinin genel cerrahisi servisinde Mart-Haziran 2023 tarihinde ameliyat olan hastalar, örneklemi ise, araştırmanın yürütüldüğü tarihlerde ulaşılabilen 362 hastadan örnekleme alınma kriterlerini karşılayan 200 hasta oluşturdu. Araştırmaya alınma kriterleri; 18 yaş ve üzeri, Türkçe iletişim kurulabilme, postoperatif 2 ila 5. günde olma, cerrahi girişim sonrası konfor düzeyini olumsuz yönde etkileyebilen ek hastalık tanısı konulmamış, psikolojik açıdan tedavi görmeyen, çalışmaya katılmaya gönüllü olan, dışlanma kriterleri ise; mental problemi olma, anksiyolitik ilaç kullanma olarak belirlendi.

Veri Toplama Araçları

Kişisel Bilgi Formu: Bu form, literatür doğrultusunda oluşturuldu (Amaç ve Çam, 2019; Aydınçılı ve Arslan, 2021; Güner ve Kumsar, 2021). Form, hastaların yaş, cinsiyet, eğitim, medeni durumu, kronik hastalık varlığı, ilaç kullanımı, yattığı kliniği, daha önceki ameliyat deneyimi, ameliyat korkusuna yönelik soruları içermektedir.

Perianestezi Konfor Ölçeği (PKÖ): Kolcaba tarafından oluşturulan ölçeğin (Kolcaba ve Wilson, 2002) Türkçe geçerlik ve güvenirliği Üstündağ ve Eti Aslan (2010) tarafından yapılmıştır. Ölçek toplam 24 maddeden oluşmaktadır. Ölçekte yer alan her bir ifade “kesinlikle katılmıyorum” ile “kesinlikle katılıyorum”a doğru 1 ila 6 puan arasında değişen likert tipi puanlamadır. Ölçeğin en yüksek toplam puanı 144, en düşük toplam puanı ise 24 dır. Elde edilmiş ölçek toplam puanı ölçeğin toplam madde sayısına bölünerek ortalama değer elde edilir ve sonuç 1 ile 6 puan arasında değerlendirilir. Ölçekten elde edilen düşük puan konfor düzeyinin kötü, yüksek puan ise konfor düzeyinin iyi olduğunu göstermektedir. Üstündağ ve Aslan’ın çalışmasında Cronbach alfa değeri 0,83 bulunmuştur (Üstündağ ve Aslan, 2010). Bu çalışma da ölçeğin Cronbach alfa değeri 0,833 olarak bulundu.

Durumluk-Süreklilik Kaygı Ölçeği: Spielberg ve arkadaşları tarafından 1970 yılında geliştirilen ölçek, Öner ve Le Compte tarafından Türkçeye uyarlanmıştır. Ölçekte 20’si durumluk kaygı (DKÖ), 20’si sürekli kaygıyı (SKÖ) ölçmeye yönelik toplam 40 madde bulunmaktadır. Ölçekten alınan yüksek puan yüksek kaygı düzeyini, düşük puan ise düşük kaygı düzeyini gösterir (Öner ve LeCompte, 1985).

Verilerin Toplanması

Veriler araştırmacılar tarafından veri toplama form ve ölçekleri kullanılarak hasta odalarında toplandı. Kişisel bilgi formu hastanın yatışı yapıp odasına alındıktan sonra toplandı. Anket formları ziyaret ve tedavi saatleri dışındaki zaman diliminde uygulandı. Perianestezi Konfor Ölçeği ve Durumluk Kaygı Ölçeği operasyondan sonraki 2 ila 5. gün arasında uygulandı.

Verilerin Değerlendirilmesi

Bu araştırmadan elde edilen verilerin değerlendirilmesinde IBM SPSS Statisticsfor Windows, Version 24.0. paket programı kullanıldı. Ölçek puanlarının normal dağılıma uygunluğu Kolmogrov Smirnov (K-S) testi ile değerlendirildi. Çalışmada kullanılmış olan ölçeklerin birbiri ile ilişkisinin analizinde spearman korelasyon analizi uygulandı. Araştırmada bağımsız değişkenlerin, bağımlı değişkenler üzerindeki etkisi ise regresyon analizi ile değerlendirildi.

Araştırmanın Etik Yönü

Araştırmaya başlamadan önce Aksaray Üniversitesi Tıp Fakültesi Klinik Araştırmalar Etik Kurulundan (protokol no:2023/01-05) ve araştırmanın yapıldığı kurumdan izin (protokol no: E-38044286-771-210178266) alındı. Hasta bireylerden bilgilendirilmiş gönüllü olur formu doğrultusunda sözlü onamları alındı. Ölçek kullanımı için izin alındı.

BULGULAR

Çalışmadaki bireylerin yaş ortalaması $45,72 \pm 12,51$ 'dir. Bireylerin %51,5'i erkek, %86'sı evli, %44'ü lise mezunu, %51'inin daha önce ameliyat deneyimi olmadığı %74'ünün kronik hastalığının olmadığı, %70'inin sürekli kullandığı bir ilacı olmadığı ve %67,5'inin ameliyat nedeni ile korkusu olduğu belirlendi (Tablo 1).

Tablo 1. Bireylerin Sosyo-Demografik Özellikleri ve Ölçek Toplam Puanları

Sosyo -demografik özellikler	n(%)
Yaş (Ortalama±SS)	45,72±12,51
PKÖ (Ortalama±SS)(Min-Maks)	4,65±0,53 (1,92-5,63)
DKÖ ((Ortalama±SS) (Min-Maks)	36,10±7,97 (20-79)
Cinsiyet	
Kadın	97(48,5)
Erkek	103(51,5)
Medeni durum	
Evli	172(86)
Bekar	28(14)
Eğitim Durumu	
İlköğretim	80(40)
Lise	88(44)
Önlisans	22(11)
Lisans	10(5)
Ameliyat deneyimi varlığı	
Evet	98(49)
Hayır	102(51)
Kronik hastalık varlığı	
Evet	52(26)
Hayır	148(74)
Sürekli ilaç kullanım durumu	
Evet	60(30)
Hayır	140(70)
Ameliyat korkusu yaşama durumu	
Evet	135(67,5)
Hayır	65(32,5)
Ameliyat Sınıflaması	
Orta	140(70)
Majör	60(30)

PKÖ: Perianestezi Konfor Ölçeği; DKÖ: Durumluk Kaygı Ölçeği; Ort.: ortalama; SS: standart sapma; Min.: minimum; Maks.: maksimum

Ölçek puanlarına ilişkin ortalama değerler Tablo 1' de verildi. Bireylerin PKÖ puan ortalaması $4,6 \pm 0,53$, durumluk anksiyete puan ortalamasının ise $36,10 \pm 7,97$ olduğu belirlendi. Çalışmada, bireylerin konfor düzeyi ile anksiyete arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yapılan korelasyon analizi sonucunda, konfor düzeyi ile durumluk anksiyete arasında negatif yönde orta düzeyde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki saptandı ($r=-0,511$ $p<0,001$) (Tablo 2).

Tablo 2. Ölçek Toplam Puan Ortalamalarının İlişkisi (n=200)

Korelasyon (n=200)		DKÖ
PKÖ	r	-0.511**
	p	0.000

** p<0.01

Hastaların konfor düzeyini etkileyen faktörleri tahmin etmek için çoklu doğrusal regresyon analizi yapıldı. Değişkenler konfor düzeyindeki varyansın %44'ünü açıklamaktadır. Oluşturulan modeldeki değişkenlerden ameliyat sınıflaması ve anksiyete düzeyi ayrı ayrı konforu etkilemektedir (p<0,05). Değişkenlerin konfor üzerindeki etkisindeki önem sırası ise durumluk anksiyete düzeyi ortalaması ($\beta=-0,039$) ve ameliyat sınıflaması ($\beta=-0,168$) biçimindedir (Tablo 3). Çalışma sonucu orta derece ameliyat sınıflamasında bulunan hastaların konfor düzeyi daha iyi olduğunu göstermektedir.

Tablo 3. Konfor Düzeyi Üzerine Etkili Olan Faktörler İçin Regresyon Analizi Sonuçları

	β	Z(β)	t	p	Tolerans	VIF	R	R ²	F	p	DW
Yaş	0,003	0,067	0,894	0,372	0,518	1,930					
Cinsiyet											
Kadın	Ref										
Erkek	-0,034	-0,032	-0,532	0,596	0,793	1,260					
Medeni Durum											
Evli	Ref										
Bekar	0,007	0,005	0,075	0,940	0,732	1,365					
Eğitim Durumu											
İlköğretim	Ref										
Lise ve üzeri	0,074	0,115	1,515	0,131	0,512	1,953					
Ameliyat deneyi							0,669	0,447	15,274	<0,001	1,798
Evet	Ref										
Hayır	0,056	0,053	0,843	0,400	0,749	1,335					
Kronik Hastalık											
Evet	Ref										
Hayır	-0,208	-0,171	-1,453	0,148	0,210	4,752					
Sürekli ilaç kullanımı											
Evet	Ref										
Hayır	0,235	0,202	1,700	0,091	0,207	4,830					
Ameliyat korkusu											
Evet	Ref										
Hayır	-0,016	-0,014	-0,229	0,819	0,781	1,281					
Ameliyat Orta											
Majör	-0,168	-0,144	-2,486	0,014	0,867	1,153					
DKÖ	-0,039	-0,575	-9,995	0,000	0,884	1,132					

Varyans Şişirme Faktörü, DW:Durbin Watson

Hastaların durumluk anksiyete düzeyini etkileyen faktörleri tahmin etmek için çoklu doğrusal regresyon analizi yapıldı. Değişkenler anksiyete düzeyindeki varyansın %42'ünü açıklamaktadır. Oluşturulan modeldeki değişkenlerden konfor düzeyi anksiyete düzeyini etkilemektedir (p<0,05) (Tablo 4). Çalışmanın bulguları hastaların konfor ve durumluk anksiyete düzeylerinin birbirini etkilediğini göstermektedir.

Tablo 4. Durumluk anksiyete düzeyi üzerine etkili olan faktörler için regresyon analizi sonuçları

	β	Z(β)	t	p	Tolerans	VIF	R	R ²	F	p	DW
Yaş	-0,020	-0,31	-0,400	0,689	0,516	1,936					
Cinsiyet											
Kadın	Ref										
Erkek	-1,121	-0,070	-1,138	0,257	0,798	1,254					
Medeni Durum											
Evli	Ref										
Bekar	-0,941	-0,041	-0,636	0,526	0,734	1,363					
Eğitim Durumu											
İlköğretim	Ref										
Lise ve üzeri	-0,340	-0,035	-0,452	0,652	0,507	1,974					
Ameliyat deneyi							0,650	0,422	13,796	<0,001	1,839
Evet	Ref										
Hayır	-1,179	-0,074	-1,162	0,247	0,751	1,331					
Kronik Hastalık											
Evet	Ref										
Hayır	0,940	0,052	0,428	0,669	0,208	4,800					
Sürekli ilaç kullanımı											
Evet	Ref										
Hayır	-0,268	-0,015	-0,126	0,900	0,204	4,904					
Ameliyat korkusu											
Evet	Ref										
Hayır	-1,344	-0,079	-1,270	0,206	0,787	1,270					
Ameliyat Orta											
Majör	-0,57	-0,015	-0,246	0,806	0,840	1,190					
PKÖ	-8,958	-0,601	-9,995	0,000	0,845	1,183					

β : Regresyon katsayısı, z(β): Standartlaştırılmış regresyon katsayısı, VIF: Varyans Şişirme Faktörü, DW: Durbin Watson

TARTIŞMA

Cerrahi müdahaleler, yaşam sürecini güvence altına almayı hedefleyen uygulamalar olsa da beraberinde hasta bireyi tüm boyutu ile etkileyebilmektedir. Cerrahi girişim sonrası fizyolojik veya psikolojik rahatsızlıklar hastaların konforunu da olumsuz etkilemektedir (Yılmaz vd., 2018). Konforun birçok yönü bulunduğu için, konfor düzeyini geliştirmek üzere yapılan uygulamalarda, hemşirelerin konfor düzeyini etkileyen faktörleri belirleyerek gerekli girişimlerin planlanması ve uygulanması önemlidir. Ayrıca hastaların bireysel ve klinik özelliklerinin değişmesine bağlı olarak hastaların konfor düzeyi farklılık göstermektedir (Aydingülü ve Arslan, 2021). Bu çalışma da genel cerrahi kliniğinde hastaların ameliyat sonrası konfor ve anksiyete düzeyi ile etkileyen faktörleri belirlemek amacı ile yapıldı.

Çalışmada hastaların PKÖ puan ortalamasının, ortalamanın üstünde olduğu görülmektedir. Bu sonuç hastaların iyi konfor düzeyine sahip olduğunu göstermektedir. Bu çalışmada hastaların ameliyat sonrası dönemde olması tıbbi sorunların çözümü anksiyete ve stresin azalmasına yol açarak hastanın genel refah ve rahatlık hissine katkıda bulunmuş olabilir. Genel olarak, altta yatan sorunun doğrudan tedavisi, etkili ağrı yönetimi ve kapsamlı postoperatif bakımın kombinasyonu, ameliyat sonrası hasta konforunu arttırmada çok önemli bir rol oynar. Çalışma sonucuna benzer olarak; Çakır ve ark. (2024) cerrahi girişim geçiren hastaların, Güner ve Kumsar (2021) akciğer kanseri nedeni ile ameliyat olan hastaların, Ören (2018) göğüs cerrahisi uygulanan hastaların ameliyat sonrası konfor düzeylerini iyi olarak belirtmiştir. Aydingüllü ve Arslan (2021) çalışmasında genel cerrahi kliniğindeki hastaların konfor düzeyinin 4.96 ± 0.49 olduğunu göstermiştir. Çalışmalar cerrahi hastalarında ameliyat sonrası erken dönem konfor düzeylerinin yüksek olduğunu göstermektedir (Büyükcünal ve Rızalar, 2018; Kubat Bakır ve Yurt, 2020). Bu çalışmadan farklı olarak ise; Tosun ve ark. (2022) cerrahi girişim uygulanan

hastalarda, Yılmaz ve arkadaşları (2018) ortopedik cerrahi girişim sonrası konforu değerlendirdikleri çalışmada hastaların konforun orta düzeyde olduğu görülmüştür.

Hastaların durumluk anksiyete puan ortalaması ile orta düzey anksiyetesinin olduğu tespit edildi. Bu araştırma sonucuna benzer olarak daha önce yapılan çalışmalarda hastaların ameliyat sonrası anksiyete düzeyinin orta düzeyde olduğu gösterilmiştir (Dinç ve Yılmaz Güven, 2023; Gallo vd., 2005; Ören, 2018). Çalışma sonucundan farklı olarak, Gök ve Hergül (2020) çalışmasında hastaların anksiyete açısından düşük riskli olarak bulmuşlardır (Gök ve Hergül, 2020). Hastalar ameliyat sonrası dönemde birçok farklı nedenden (cerrahi sonrası ağrı, hareket sınırlılığı ve cerrahinin sonuçları gibi) dolayı anksiyete yaşamaktadırlar. Bu çalışmada da hastaların anksiyete seviyesinin orta düzeyde çıkması ameliyat sonrası hastaların rahatlamış olması ve konfor seviyelerinin de yüksek olması ile açıklanabilir.

Çalışmada konfor düzeyi ortalaması ile hastaların durumluk anksiyete puan ortalaması arasında negatif yönde bir ilişki belirlendi, hastaların konfor düzeyi artarken anksiyete düzeylerinin azaldığı görüldü. Cerrahi girişimlerin birçoğunda hastaların konforunu etkileyen faktörlerden biri de anksiyetedir (Demirel ve Ak, 2024). Ameliyat öncesi ve sonrası yaşanan anksiyete ne kadar yüksekse hastalar da o derece konfor düzeyi düşmektedir. Çalışmada ameliyat sonrası anksiyete düzeyinin değerlendirilmiş olması hastaların bilinmeyen korkusunun azalmasına ve anksiyete düzeyinin orta seviyede olmasına etken olmuş olabileceği için konfor seviyesi yükselmiş olabilmektedir. Çalışma sonuçlarına benzer olarak, Ören (2018) göğüs cerrahisi sonrası hastaların anksiyete düzeyi ile konfor arasında negatif yönde fakat sonuçlardan farklı olarak düşük düzeyde ilişki olduğunu saptamıştır. Çalışma sonucundan farklı olarak ameliyat öncesi anksiyete düzeyi ile ameliyat sonrası erken konfor düzeyinin karşılaştırıldığı çalışmada hastaların anksiyete ve konfor düzeyi arasında zayıf ve pozitif yönde ilişki olduğu belirtildi (Amaç ve Çam, 2019).

Çalışmada hastaların konfor düzeylerinin yaş, cinsiyet, eğitim durumu, medeni durum, ameliyat deneyimi, sürekli ilaç kullanımı ve ameliyat korkusundan etkilenmediği ameliyat sınıflamasından etkilendiği görülmektedir. Büyükcünal ve Rızalar (2018) çalışmasında hastaların konfor düzeyinin ameliyat türünden etkilendiğini ve laparoskopik cerrahi girişim geçiren hastaların konfor düzeylerinin daha yüksek olduğunu belirtmiştir. Aydınğüllü ve Arslan (2020) çalışmasında ise hastaların yattığı kliklerinin konfor düzeyinin etkilemediği fakat sürekli ilaç kullanımı ve ağrı düzeyinin konfor düzeyini etkilediğini göstermiştir. Şuanki çalışmada genel cerrahi kliniğinde orta düzey ameliyat sınıflamasında olan hastalar majör ameliyata göre daha iyi konfor düzeyine sahiptir. Ameliyat türü hastanın hareket düzeyini kısıtlaması ve ameliyat sonrası ağrı gibi durumlara bağlı olarak etkilenmektedir. Bu süreçlerde, majör bir ameliyat geçirmiş hastalarda daha sık yaşanmış olduğundan majör cerrahi girişim geçirmiş olan hastaların konfor düzeylerinin daha düşük olabileceğini gösterebilir.

Hastaların anksiyete düzeyini etkileyen faktörler değerlendirildiğinde, sadece konfor düzeyinin anksiyeteyi etkilediği belirlenmiştir. Hastaların ameliyat sonrası 2 ila 5 gün aralığında olması yaşanan ameliyatın geçmesi ve ağrıların bu süreçte azalması düşünüldüğünde hastaların durumluk anksiyete düzeyleri sosyodemografik değişkenler ve ameliyata ilişkin değişkenlerden etkilenmemiş olabilir. Çalışma sonucuna benzer olarak Ören (2018) çalışmasında hastaların durumluk anksiyete düzeylerinin sosyodemografik değişkenler ve operasyon deneyimi, ameliyat türü gibi etkenlerden etkilenmediğini göstermiştir. Çalışma sonucundan farklı olarak, Gök ve Hergül (2020) çalışmasında hastanedeki hastaların anksiyete puan ortalamasının cinsiyete ve meslek arasında anlamlı ilişki olduğunu göstermiştir.

Sınırlılıklar

Araştırmanın örnekleminin tek bir hastanede yapılmış olması ve belirtilen tarihlerde genel cerrahi kliniğine başvuran hastalarda yapıldığı için sonuçların sadece araştırma grubuna genellenebilmesi araştırmanın sınırlılığını oluşturmaktadır.

SONUÇ

Elde edilen sonuçlar, hastaların bireysel ve ameliyata ilişkin özelliklerin değişmesine rağmen anksiyete düzeyini etkilemediğini gösterirken konfor üzerinde ameliyat sınıflamasının etkili olduğunu göstermiştir. Ameliyat sınıflamasında orta düzey ameliyat geçiren hastaların konfor düzeyi majör ameliyat geçiren hastalardan daha iyi düzeydedir. Ayrıca sonuçlar anksiyete ve konfor düzeyinin birbirini etkilediği göstermektedir. Şuan ki durum beklenen bir sonuçtur fakat anksiyete deneyimleri ile konfor düzeyinin karşılaştırıldığı sınırlı sayıda çalışma olması sebebi ile daha ayrıntılı araştırmaların yapılmasına ihtiyaç olduğu görülmektedir. Literatürdeki araştırma sonuçları ile karşılaştırılan bu araştırmanın sonuçları, cerrahi geçiren hastaların ameliyat sonrası erken dönemde anksiyete ve konfor düzeyi ile etkileyen faktörleri açıklamak amacıyla kullanılabileceği düşünülmektedir.

Çalışmada elde edilen bulgular doğrultusunda; sadece ameliyat öncesi değil ameliyat sonrası dönemde de hastaların anksiyete ve konforun değerlendirilmesinin ve sürekliliğinin sağlanması önerilmektedir.

Araştırmanın Etik Yönü/Ethics Comittee Approval: Araştırmaya başlamadan önce Aksaray Üniversitesi Tıp Fakültesi Klinik Araştırmalar Etik Kurulundan (protokol no:2023/01-05) ve araştırmanın yapıldığı kurumdan izin (protokol no: E-38044286-771-210178266) alındı.

Çıkar Çatışması/Conflict of Interest: Yazarlar çıkar çatışması olmadığını beyan etmişlerdir.

Hakem/Peer-review: Dış hakem bağımsız.

Yazar Katkısı/Author Contributions: Fikir/Kavram: FÇ, BT; Tasarım: FÇ, BT; Denetleme: BT; Veri Toplama ve Analiz: FÇ; Literatür Taraması: FÇ, BT; Makale Yazımı: FÇ, BT; Eleştirel İnceleme: FÇ, BT.

Finansal Destek/Financial Disclosure: Yazarlar çalışma için finansal destek almadıklarını beyan etmişlerdir.

KAYNAKLAR

- Amaç HY, Çam R. (2019). Gününbirlik cerrahide hasta konforu ve hasta konforunu etkileyen etmenler. *Adıyaman Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 5(1), 1222-1237.
- Arsınlıkılıç Ç, Göl E. (2020). Kolcaba'nın konfor kuramının cerrahi operasyon geçiren hastalarda kullanımı: sistematik derleme. *Türkiye Sağlık Bilimleri ve Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 34-44.
- Aydingülü N, Arslan S. (2021). Cerrahi Geçiren Hastaların Erken Dönem Konfor Düzeyleri. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, 16(3), 401-406.
- Büyükkunal Ş P, Rızalar S. (2018). Ameliyat geçiren hastalarda konfor düzeyi ve etkileyen faktörlerin incelenmesi. *Sağlık Bilimleri ve Meslekleri Dergisi*, 5(3), 404-413.
- Çakır SK, Demiryürek SO, Demiryürek SÇ. (2024). Ameliyat öncesi anksiyete düzeyinin ameliyat sonrası uyku kalitesi ve konfor düzeyi üzerine etkisi. *Sağlık Bilimleri Akademisyenleri Dergisi*, 11(1), 42-50.
- Demirel A, Ak ES. (2024). Beyin Tümörü Ameliyatı Olan Hastalarda Konfor Düzeyi ve Konforu Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi. *Türk Nöroşir Derg*, 34(1), 33-41.
- Dinç G, Yılmaz Güven D. (2023). Total Diz Artroplastisi Ameliyatı Yapılan Hastaların Cerrahi Korku Düzeyleri ile Ameliyat Sonrası Anksiyete ve Mobilizasyon Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi: Tanımlayıcı ve İlişki Arayıcı Çalışma. *Türkiye Klinikleri Journal of Nursing Sciences*, 15(2), 299-307.
- Gallo LC, Malek M.J, Gilbertson AD, Moore JL. (2005). Perceived cognitive function and emotional distress following coronary artery bypass surgery. *Journal of Behavioral Medicine*, 28, 433-442.
- Gök F, Hergül F K. (2020). Cerrahi kliniklerinde yatan hastaların anksiyete ve depresyon düzeylerinin belirlenmesi. *Sağlık Bilimlerinde İleri Araştırmalar Dergisi*, 3(3), 195-206.
- Güner A, Kumsar AK. (2021). Akciğer kanseri nedeniyle ameliyat olan hastalarda konfor düzeyi ve konforu etkileyen faktörler. *Online Türk Sağlık Bilimleri Dergisi*, 6(2), 155-162.
- İbrahimoglu Ö, Gezer N, Ögütü Ö, Polat, E. (2023). The Relationship Between Perioperative Care Quality and Postoperative Comfort Level in Patients With Hip Replacement Surgery. *Journal of PeriAnesthesia Nursing*, 38(1), 69-75.

- Karaca A, Durna, Z. (2019). Patient satisfaction with the quality of nursing care. *Nursing Open*, 6(2), 535-545.
- Kolcaba KY. (1991). A taxonomic structure for the concept comfort. *Image: The Journal of Nursing Scholarship*, 23(4), 237-240.
- Kolcaba K, Wilson L. (2002). Comfort care: A framework for perianesthesia nursing. *Journal of Perianesthesia Nursing*, 17(2), 102-114.
- Kubat Bakır G, Yurt S. (2020). Cerrahi operasyon geçiren hastaların konfor düzeyinin değerlendirilmesi. *Toplum ve Sağlık*, 20(3), 158-165.
- Li X.R, Zhang WH, Williams JP, Li T, Yuan JH, Du Y, Liu JD et al. (2021). A multicenter survey of perioperative anxiety in China: Pre-and postoperative associations. *Journal of psychosomatic research*, 147, 110528.
- Okut G, Kanat C, Uğraş GA. (2022). Ameliyat öncesi anksiyete kontrolünde hemşirelerin kullandıkları tamamlayıcı yöntemler. *Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi Lokman Hekim Tıp Tarihi ve Folklorik Tıp Dergisi*, 12(2), 363-374.
- Oral SE, Kıranşal N, Deniz, M. (2022). Cerrahi kliniklerde yatan hastalarda ağrı ve anksiyetenin uyku kalitesine etkisi. *J Turk Sleep Med*, 9(3), 288-293.
- Öner N, LeCompte, A. (1985). Durumluk-Sürekli Kaygı Envanteri El Kitabı (2. Baskı, ss. 333). In: İstanbul.
- Ören B. (2018). Göğüs cerrahisi uygulanan hastaların konfor ve anksiyete düzeyini etkileyen faktörler. *Sağlık Bilimleri Ve Meslekleri Dergisi*, 5(3), 324-332.
- Pinto S, Caldeira S, Martins JC, Rodgers B. (2017). Evolutionary analysis of the concept of comfort. *Holistic Nursing Practice*, 31(4), 243-252.
- Seyedfatemi N, Rafii F, Rezaei M, Kolcaba K. (2014). Comfort and hope in the preanesthesia stage in patients undergoing surgery. *Journal of PeriAnesthesia Nursing*, 29(3), 213-220.
- Tosun H, Özkaya BÖ, Uz F, Gül, A. (2022). Cerrahi girişim uygulanan hastalarda ağrı ve konfor ilişkisi. *Online Turkish Journal of Health Sciences*, 7(1), 47-52.
- Üstündağ H, Aslan F. (2010). Perianestezi konfor ölçeğinin Türkçeye uyarlaması. *Türkiye Klinikleri J Nurs Sci*, 2(2), 94-99.
- Williams AM, Irurita VF. (2006). Emotional comfort: the patient's perspective of a therapeutic context. *International Journal of Nursing Studies*, 43(4), 405-415.
- Yılmaz E, Çeçen D, Toğaç HK, Mutlu S, Kara H, Aslan, A. (2018). Ameliyat sürecindeki hastaların konfor düzeyleri ve hemşirelik bakımları. *Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 5(1), 3-9.